

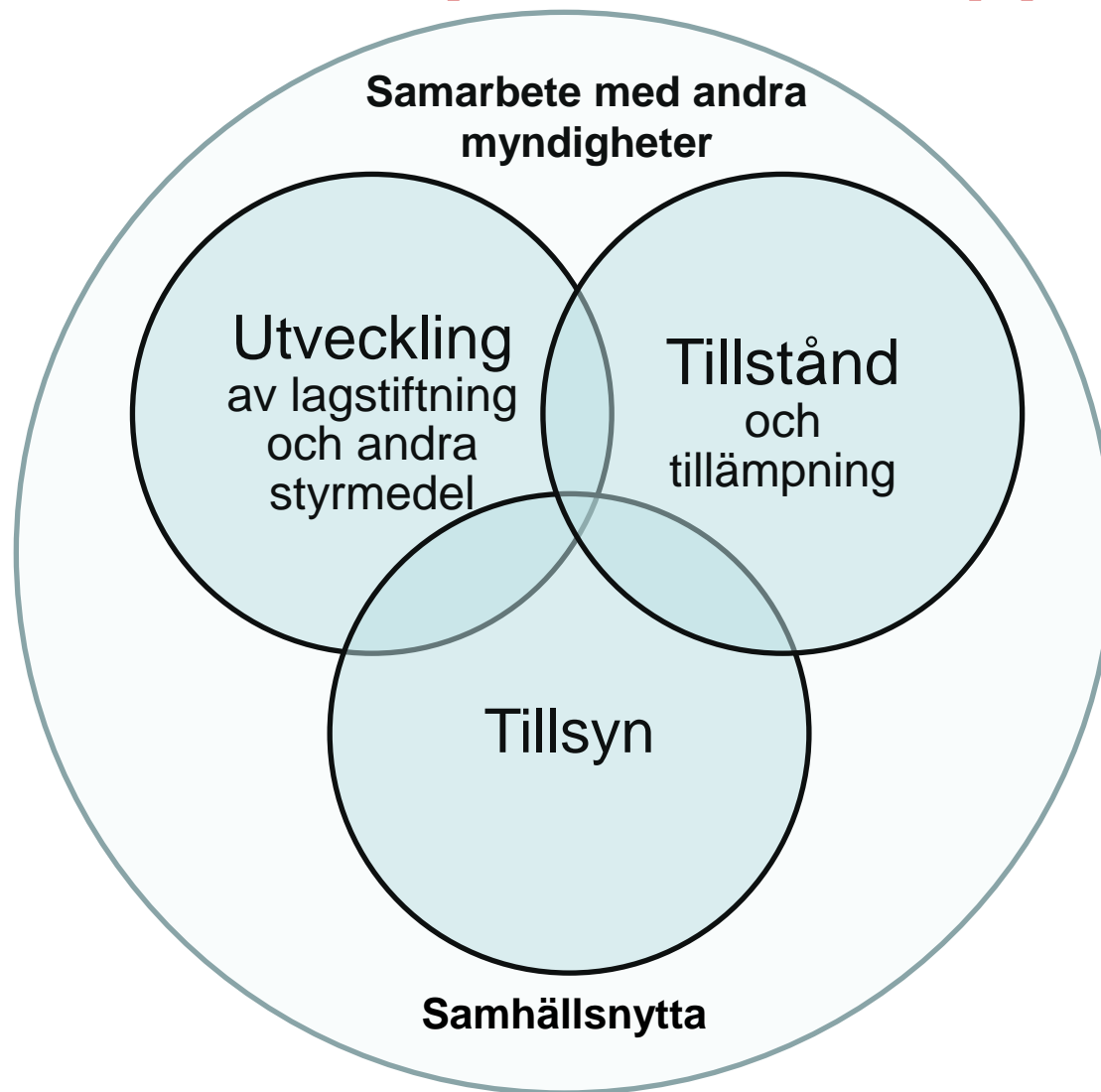
Kemikalier i varor

Forskningsprogrammet Emissioner av organiska ämnen från varor i teknosfären (ChEmiTecs)

Inledning vid slutkonferensen den 9 september 2013

Mona Blomdin Persson
Kemikalieinspektionen

Kemikalieinspektionens uppdrag

Kemikalierna omkring oss

Läkemedel

Bekämpningsmedel

Kemiska produkter

Kosmetika

Livsmedels-
tillsatser

Byggprodukter

Elektronik

Leksaker

Kläder

Inredning

Grad av kemikaliekontroll

Hög

Låg

Bekämpningsmedel

Granskning och krav på individuella godkännanden

Kemiska produkter

Vissa generella begränsningsregler, samt klassificerings- och märkningssystem

Varor

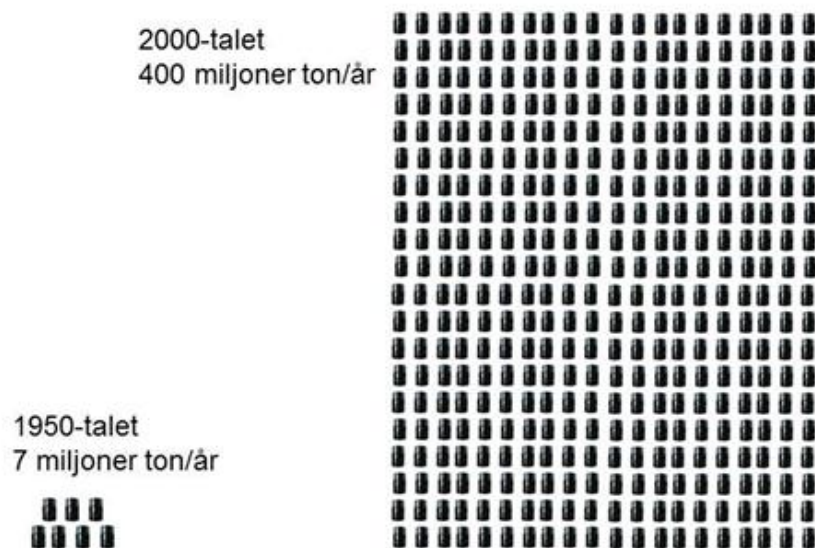
Fåtal begränsningar av ämnen i varor

Användningen av kemikalier ökar

Produktionen av kemikalier har ökat från ca 7 miljoner ton (1950) till ca 400 miljoner ton (2000-talet).

Den årliga världsproduktionen av kemiska ämnen

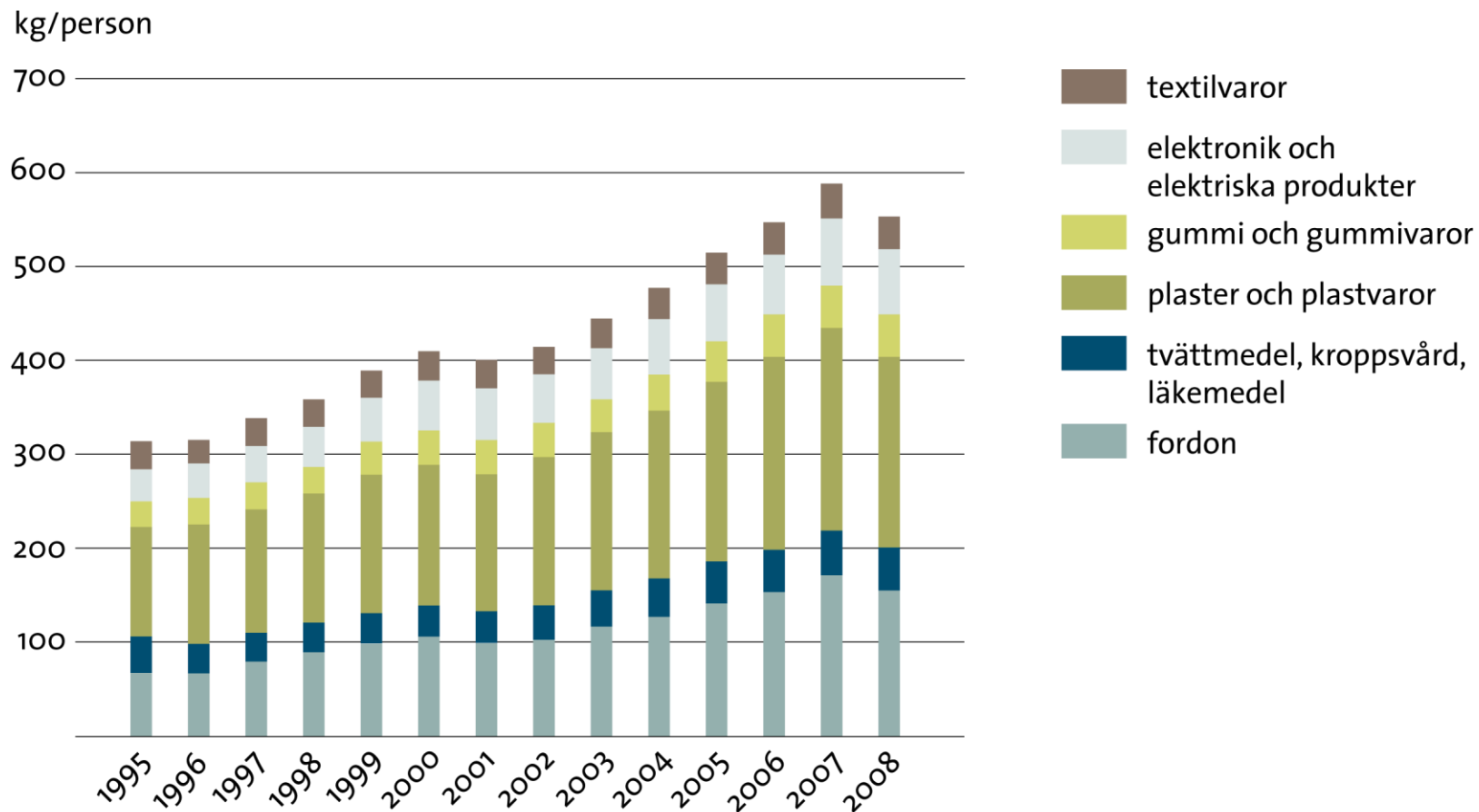
Källa: Europeiska kommissionen, 2001.

Konsumtionen ökar liksom den global handeln med varor

- **Importen till Sverige mellan 1995 och 2008**
 - importen av textilier ökade från 25 till 35 kg per person
 - importen av elektronik fördubblades
- Mer än 80% av alla leksaker importeras från Kina
- Importen av leksaker 2010 motsvarar 16kg/barn (i snitt)
- Produktions- och hanteringskedjorna är ofta långa
- Ökande krav på återvinning av material / uttjänta varor
- Reglerna om kemikalier i varor är otillräckliga

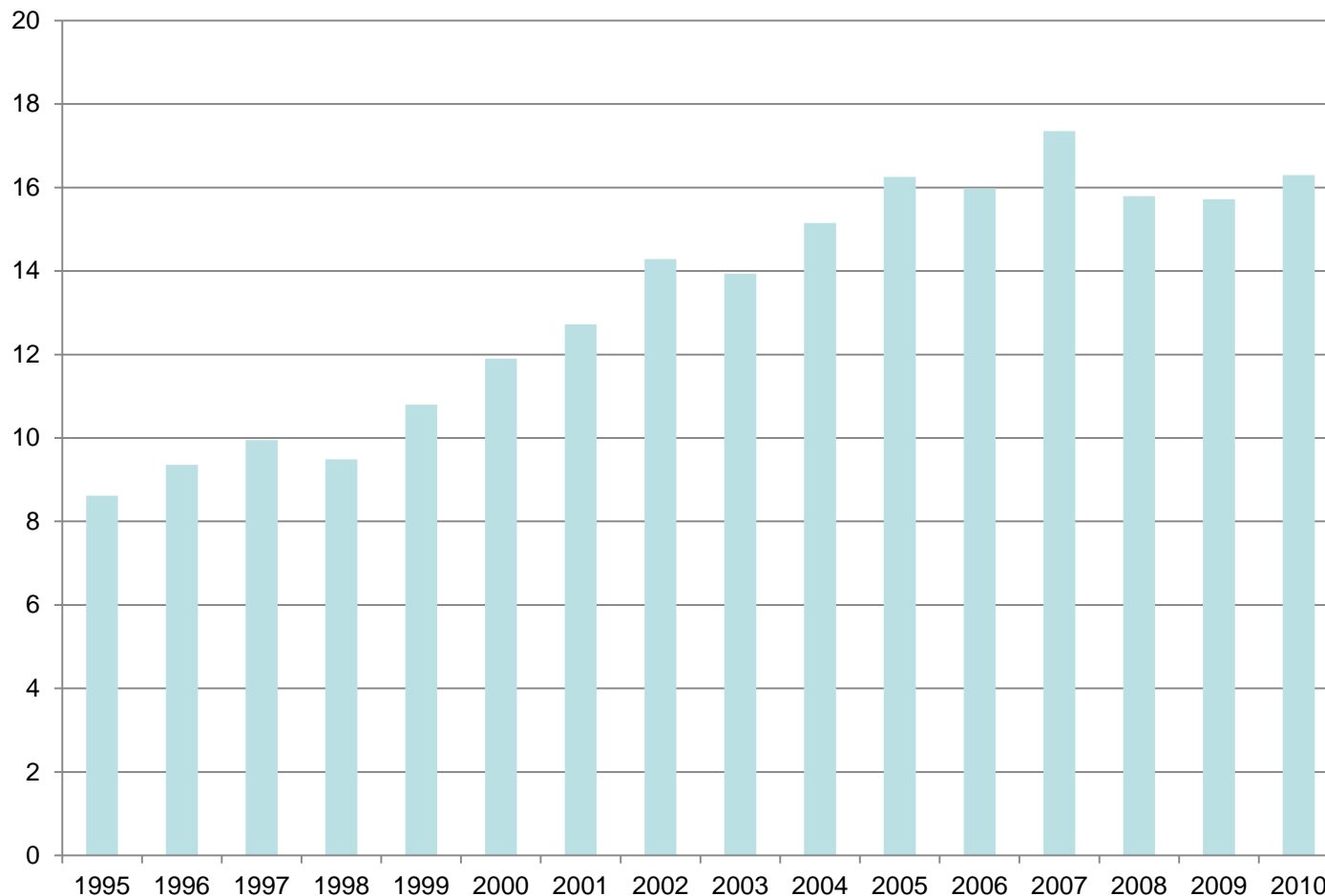
FIGUR 13. Några varugrupper som importerades till Sverige 1995–2008

Importen av leksaker till Sverige

Källa: SCB

Kilo per barn, 0-15 år

Människor och miljön utsätts för farliga ämnen från varor

- Farliga ämnen **sprids från varor** - spridningen påverkas av varans hantering, yttre faktorer, varans livslängd m.m.
 - Människor exponeras t.ex. via mat, vatten och luft
 - Allt fler ämnen uppmärksammas – t.ex. hormonstörande
 - Vi utsätts för många ämnen samtidigt
 - Foster, barn och unga är särskilt känsliga och utsatta
- **Hur stort är problemet? Otillräcklig kunskap om hälso- och miljöriskerna**

Sammanfattningsvis - Problem och utmaningar

- Varor – en viktig spridningskälla för hälso- och miljöfarliga ämnen – *både när varan används och från avfallet*
- Stor okunskap om spridningen av ämnen via varor
 - *Bristande information om varors innehåll av farliga ämnen, utmaning för importörer att ha kontroll, men också för myndigheterna att prioritera*
- Konsumtionen av kemikalier och varor ökar
 - *kemikalier används för tillverkning av material/varor*
- Den globala handeln med varor ökar
 - *stor andel import från länder med svag kemikaliekontroll*

”Viktigt göra rätt från början... ...och i slutet”

- Förebyggande arbete: Välj rätt ämne och material från början, tidigt i kedjan
- Info om farliga ämnen i varor behöver vara tillgänglig i varans hela livscykel
- De farligaste ämnena behöver undvikas i produkter, för att inte förekomma i återvunnet material
- Ökat fokus behövs på kemikalier i avfallsledet och i återvunnet material (*”det farliga i det ofarliga avfallet”*)

Vad görs just nu på Kemi?

Ett exempel: Handlingsplan för en giftfri vardag

- Regeringen gör en satsning på 25 miljoner kr/år perioden 2011-2014
- Målsättningar
 - Åtgärder för att människor i sin vardag inte ska utsättas för farliga kemikalier
 - Fokus på att öka skyddet av foster, barn och ungdomar

Handlingsplan för en giftfri vardag – vad?

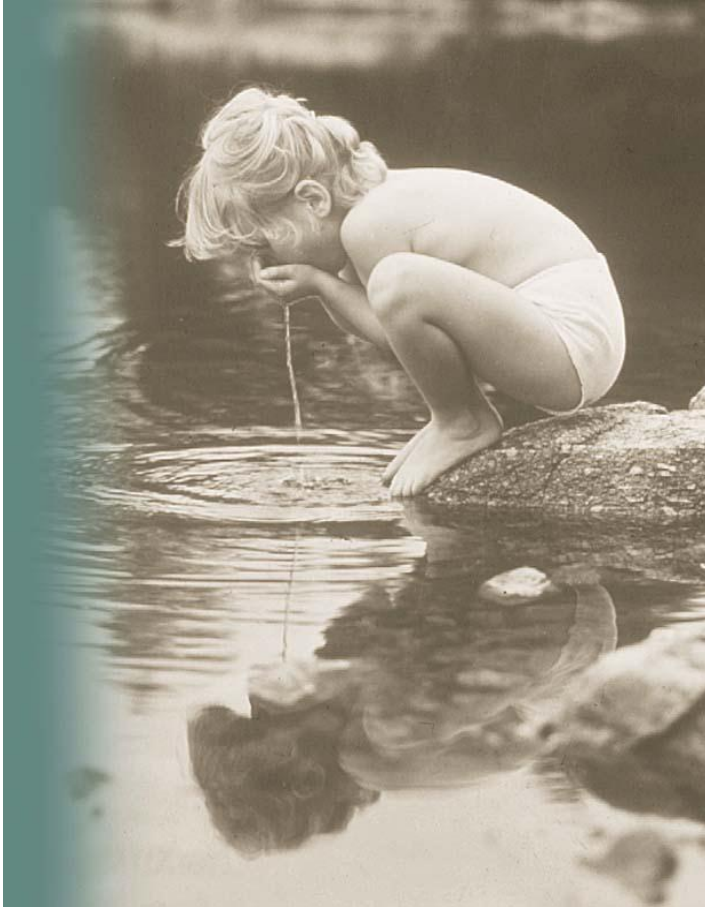

1. Lagstiftning, Reach (dossiers)
2. Ökad varutillsyn
3. Branschdialoger
 - Leksaker,
 - kosmetiska- och hygieniska produkter,
 - textilier
4. Övrigt, bl.a.
 - Globalt arbete,
 - Konsumentinformation
 - Andra styrmedel än lagstiftning,
 - Samarbeten andra myndigheter

Vi behöver mer kunskap om kemikalier i varor för att kunna minska riskerna

- Viktiga framsteg görs, men vi har en bra bit kvar till miljökvalitetsmålet Giftfri miljö
- Kunskap behövs
 - för att minska riskerna för människor och miljö på ett effektivt sätt
 - om ämnens hälso- och miljöeffekter, testmetoder
 - om var ämnen används, var de största riskerna finns och om effektiva åtgärder
 - för att kunna prioritera bland ämnen, varugrupper, användningsområden, risker och åtgärder
- ChEmiTecs har bidragit till sådan ökad kunskap!

Tack!

Kemikalieinspektionens hemsida:
www.kemi.se